

H O T Ă R Î R E**cu privire la contestația nr. AP-9/125 din 17 martie 2009, nr. 9/36 și AP-/38 din 23 februarie 2009 a membrului reprezentant al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova în Comisia Electorală Centrală, dl Sergiu Sîrbu.**

Comisia Electorală Centrală, în conformitate cu art. 26 Cod electoral, a examinat la 24 martie 2009 contestația membrului reprezentant al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova în Comisia Electorală Centrală dl S. Sîrbu, AP-9/125, către asociația obștească Asociația Presei Independente (API), IDIS „Viitorul” și Coaliția pentru alegerile libere și corecte „Coaliția 2009”, cu privire la comiterea unor încălcări a legislației electorale.

În urma examinării contestației date, proiectul de hotărîre propus de raportator a fost respins, fiind propus un alt proiect de hotărîre de un alt membru CEC. Conform p. 62 al Regulamentului cu privire la activitatea Copmisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărîrea CEC nr. 137 din 14 februarie 2006 cu modificările și coplețările respective, examinarea contestației a fost numită pentru o altă ședință. În afară de aceasta, în baza cererii contestatarului, a fost decis de a conexa la această contestație și contestațiile nr. AP-9/36, AP-9/38 din 23.02.2009, tot la acest subiect și față de același persoane, examinată anterior de către CECEM Chișinău nr. 1, CEC, Curtea de Apel Chișinău, însă anulată de Curtea Supremă de Justiție prin Decizia nr. 3r-819/09 din 19 martie 2009, pe motive de încălcare a procedurii de examinare a contestației.

Astfel, contestatarul a invocat, că în suplimentul „Obiectiv”, editat de API în cadrul „Cioaliției 2009” și cu suportul IDIS „Viitorul”, în luna februarie – martie 2009, au fost plasat un material publicitar de educație civică, dar cu evidentă tentă electorală. În pagina 4 al acestui supliment, este plasat un material cu genericul „Cum votez, așa trăești”, iar în imaginea foto se face distincție dintre două poluri: unul în direcția CSI - ca o cale greșită, și unul în direcția Uniunea Europeană - ca o cale corectă. Concurentul electoral PCRМ consideră, că conținutul negativ și sensul acestor materiale în ansamblu, conțin elemente de agitație electorală în defavoarea sa. Prin urmare se invocă, că aceste asociații obștești, și-au depășit scopurile sale legale, au dat dovadă de implicare indirectă în campania electorală și aceste publicații sunt o acțiune de influențare a electoratul. Tot în acest context, contestatarul consideră, că sintagma „statul unui singur partid” vizează direct concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, care este partidul de guvernămînt pe parcursul ultimilor 8 ani.

Deasemenea consideră, că pe unele spoturi publicitare, difuzate la posturile de televiziune „Moldova-1” și alte posturi TV, la comanda Coaliției 2009, sub genericul „Trezește-te și votează” și „Viitorul tău îți aduce familia acasă”, sunt enunțate mesaje care au un caracter vădit tendențios la adresa concurentului electoral Partidul Comuniștilor din Moldova, ceia ce se consideră agitație electorală și aceste acțiuni contravin art. 47 alin. (1) din Codul electoral.

În contestațiile conexate se invocă faptul, că în suplimentul „Obiectiv” din 13 februarie 2009, cu genericul „Ziua adevărului pentru PCRМ”, distribuit prin intermediul ziarului „Jurnal de Chișinău”, este analizată și comentată platforma electorală a PCRМ din anul 2005, prezentată în cadrul electoralei precedente și are un

caracter electoral publicitar tendențios și conține elemente de agitație electorală în detrimentul acestui concurent electoral. Fiind faptul, că aceste publicații, apărute cu spriginul finanțatorilor externi, și anume Uniunea Europeană și National Endowment for Democracy (NED), consideră că constituie încălcarea art. 36 alin. (1) Cod electoral, care interzice finanțarea directă sau indirectă ale concurenților electorali de către alte state; art. 38 alin. (5) Cod electoral și p. 4 din Regulamentul privind finanțarea campaniilor electorale și a partidelor politice, care prevăd interdicția finanțării directe și/sau indirecte, susținerea materială sub orice formă a campaniei electorale de către alte state; art. 30 alin. (1) din Legea cu privire la asociațiile obștești, care statuiază neparticiparea asociațiilor obștești la susținerea partidelor politice în cadrul alegerilor autorităților publice.

Concurentul electoral PCRM în ședință și-a susținut motivele invocate, prezentând explicații suplimentare la subiectul examinat și a solicitat:

1. Constatarea faptului încălcării legislației electorale de către Asociația Presei Independente, Coaliția civică pentru alegeri libere și corecte „Coaliția 2009”, IDIS „Viitorul” prin plasarea materialelor indicate;

2. Atenționarea Asociației Presei Independente (API), „Coaliției 2009” și IDIS „Viitorul” pentru încălcarea legislației electorale și atenționarea acestora să nu admită în viitor susținerea acțiunilor de partizanat politic și angajării politice în favoarea sau în defavoarea concurenților electorali.

3. Informarea finanțatorilor externi a acestor organizații obștești, privind situația creată, în vederea neadmiterii pe viitor a finanțării externe a campaniilor electorale.

4. Sesizarea Ministerului Justiției pentru luarea măsurilor corespunzătoare față de persoanele vizate.

Reprezentanții IDIS „Viitorul”, Asociația Presei Independente (API) și Coaliția pentru alegerile libere și corecte „Coaliția 2009” în cadrul examinării contestațiilor, au recunoscut faptul, că finanțarea acestor materiale, inclusiv a suplimentului „Obiectiv”, este efectuată de către donatorii străini. Referitor la conținutul acestor materiale, consideră, că ele au un conținut de educație civică și electorală, menite să explice cetățenilor situația reală și necesitatea participării la alegeri, pentru schimbări în societate spre bine. Referitor la suplimentul cu genericul „Cum votez, așa trăiești”, unde se face distincție între două poluri, unul în direcția CSI, ca o cale greșită, iar altul în direcția Uniunii Europene, ca o cale corectă, s-a avut în vedere aspirațiile atât a majorității partidelor politice spre UE, declarate în programele lor, inclusiv electorale, cât și aspirațiile majorității cetățenilor, și nu constituie o agitație electorală în favoarea sau defavoarea concurenților electorali. În afară de aceasta consideră, că suplimentul „Obiectiv” este o publicitate de educație civică și electorală și nu poate fi tratată ca agitație electorală, chiar dacă se face o analiză la promisiunile concurenților electorali și îndeplinirea acestor promisiuni. Pentru a face o alegere conștientă, alegătorul trebuie să fie informat. S-a făcut referință la dreptul libertății de exprimare, stipulat în Constituția Republicii Moldova, art. 10 al Convenției Europene a Dreptului Omului.

Audiind explicațiile părților contestației, analizând materialele prezentate, Comisia Electorală Centrală consideră, că contestația urmează a fi admisă parțial din următoarele considerente.

Comisia Electorală Centrală menționează, că Constituția Republicii Moldova în art. 5 garantează democrația și pluralismul politic, care presupune dreptul la formularea de opinii și argumentarea unor poziții în contradictoriu. În același timp, în perioada electorală, care presupune agitație electorală pentru determinarea alegătorilor de a vota pentru un concurent electoral sau altul, sunt stabilite unele modalități și restricții, cea ce este în concordanță cu Constituția Republicii Moldova, Codul electoral, precum și a art. 10 al CEDO. În acest sens, de către CEC, a fost aprobat Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

Conform art. 16 p. (1) Cod electoral, Comisia Electorală Centrală este organ de stat constituit pentru realizarea politicii electorale, organizarea și desfășurarea alegerilor, iar art. 26 p. b) Cod electoral stipulează, că Comisia Electorală Centrală supraveghează executarea prevederilor Codului electoral și al altor legi, care conțin dispoziții referitoare la desfășurarea alegerilor. Este stabilit în legislația electorală și în Regulament, cine și în care modalitate poate face agitație electorală. Art. 36 Cod electoral, prevede interzicerea finanțarea directă sau indirectă, susținerea materială sub orice formă a campaniilor electorale de către alte state. Conform art. 30alin. (1) din Legea cu privire la asociațiile obștești, este stabilită obligativitatea neparticipării atât a asociațiilor, cât și a persoanelor juridice înființate de ele, la susținerea partidelor politice, adică concurenților electorali, în cadrul alegerilor autorităților publice. Cu atât mai mult, cu susținerea financiară din exteriorul țării.

S-a constatat, că suplimentul „Obiectiv” este editat de Asociația Presei Independente (API), care, în baza unui contract încheiat cu IDIS „Viitorul”, a plasat acest supliment în lunile februarie și martie 2009 pentru publicul larg. În acest sens, conținutul materialelor de educație civică sau electorală, plasate sau distribuite de organizațiile obștești, urmează a fi consultate cu Comisia Electorală Centrală în conformitate cu art. 22 p. o) Cod electoral, pentru a nu admite elemente de agitație electorală în favoarea sau defavoarea concurenților electorali, neadmiterea unor afirmații confuze sau denigratorii. În cazul dat, persoanele vizate nu a consultat Comisia Electorală Centrală, despre intenția plasării acestor suplimente anume cu acest conținut, iar odată ce suplimentul „Obiectiv” a fost plasat, CEC a apreciat conținutul lui ca unul tendențios.

Comisia Electorală Centrală consideră, că materialul sub genericul „Cum votez, așa trăiești”, conține elemente subtile de agitație electorală. Astfel, în prisma acestor comparații de imagini și comentarii, starea de lucruri din societate sun conducerea unui concurent electoral, se prezintă ca negativă, ca stare de corupție și abuzuri, statul unui singur partid, puterea celui mai tare din parcare ... Aceste afirmații se consideră ca un mesaj și un indemn, către alegători, de a nu vota pentru actuala guvernare, pentru acest concurent electoral care este la guvernare. Aceste afirmații și mesaje se consideră ca contraversate și discutabile, fiind la discreția fiecărei persoane de a aprecia. Această comparație ar determina alegătorii să nu voteze cu concurentul electoral care este la conducere, în caz contrar va fi aceeași situație negativă. Este eronată și afirmația de stat al unui singur partid, deoarece în țară este stabilit de-iure și de-facto un sistem pluripartidist, ca exemplu fiind și participarea partidelor politice în calitate de concurenții electorali. Astfel de afirmații nu pot fi obiect de educație civică sau electorală, deoarece sunt niște afirmații care nu corespund realității.

Atfel de mesaje, care au scopul de a-i determina pe alegători să voteze pentru unii sau ați concurenți electorali, pot fi plasate de către alegători sau concurenți electorali în cadrul agitației electorale, conform art. 47 al.(1) Cod electoral și Regulamentului. Conform art. 1 Cod electoral, agitație electorală se consideră acțiuni de pregătire și difuzare a informației. În unele cazuri nu este neaparat de a indica direct concurentul electoral, aceasta poate fi dedus și din însăși conținutul materialului plasat.

Aceste acțiuni însă nu pot fi admise de organizațiile nonguvernamentale, care nu au dreptul să desfășoare acțiuni care ar conține elemente de agitație electorală, cu atât mai mult cu finanțarea din exterior. În afară de aceasta, astfel de afirmații ar putea jigni în mod direct o categorie de alegători, care nu consideră că judecătorii sunt corupți, precum și persoanele care ocupă funcțiile de judecători. Despre conținutul electoral vorbește și însăși comentariul: „Alegerile din 2009 sunt un pas spre Uniunea Europeană. Este dreptul tău să trăiești în UE, ca și alții care au reușit”.

Comisia Electorală Centrală menționează deasemenea, ca au fost încălcate și prevederile p. 1.6 al Regulamentului Coaliției civice pentru alegeri libere și corecte, p. 16 al Cartei alegerilor libere și corecte, care stipulează, că membrii Coaliției nu vor susține individual sau în numele Coaliției nici un concurent electoral, nu va fi nici o angajare politică; mass-media, jurnaliștii nu vor practica publicitate electorală camuflată sau antipublicitate, sub formă de materiale informaționale, analitice sau comentarii tendențioase, unilaterale, care conțin date neverificate, false.

Comisia Electorală Centrală consideră, că acest material, și anume : „Cum votez, așa trăiești”, are un caracter electoral publicitar tendențios, conține elemente de agitație electorală, și se consideră ca o încălcare a art. 36 alin. (1), 47 al. (1) Cod electoral.

Vizionând înregistrările video (spoturile) elaborate de IDIS „Viitorul” și menționate de către contestatar, s-a stabilit că ele încep cu genericul „Aceasta nu este o campanie politică”. Sloganul „Trezește-te și votează” și „Votul tău aduce familia acasă” poartă un caracter publicitar critic la situația social-economică, punându-se accent pe situația migrațională dificilă din Republica Moldova, o tendință care este caracteristică nu numai pentru țara noastră, făcându-se indirect concluzie la rezultatele guvernării actuale. Totuși, în conținutul acestor materiale, nu sunt atât de evidente elementele de agitație electorală în defavoarea concurentului electoral vizat, făcându-se mai mult o constatare negativă a faptelor.

Referitor la contestațiile AP 9/36 și AP 9/ 38 se mențin argumentele și concluziile, invocate în hotărârea CEC nr. 2231 din 03.03.2009.

S-a constatat, că prin intermediul ziarului „Jurnal de Chișinău” din 13 februarie 2009, a fost distribuit suplimentul „Obiectiv” (tiraj de 70 mii exemplare), cu articolul „Ziua adevărului pentru PCRM”, în care sunt expuse opinii și comentarii date de unii experți.

Comisia Electorală Centrală constată, că și acest articol este tendențios cu tentă electorală indirectă în defavoarea concurentului electoral PCRM. Acest fapt contravine art. 30 alin. (1) din Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești care statuiază neparticiparea asociațiilor obștești, precum și persoanelor juridice înființate de ele la susținerea partidelor politice, organizațiilor social-politice și candidaților independenți în cadrul alegerilor autorităților publice.

Comisia consideră afirmațiile organizațiilor nonguvernamentale vizate, în cazul dat, referitor la îngrădirea dreptului de exprimare, ca nefondate. Art. 47 Cod electoral, Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009 este în perfectă concordanță cu art. 10 al Convenției Europene și a art. 3 al Protocolului nr. 1 al Convenției, deoarece asigură libera exprimare a opiniei poporului – cetățenilor Republicii Moldova, partidelor politice și altor organizații social-politice, candidaților și persoanelor de încredere ale candidaților, li se oferă dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale acestora, precum și de a face agitație în favoarea sau defavoarea candidaților... Evident, că organizațiile nonguvernamentale, care nu sunt subiecți ai procesului electoral în calitatea sa, nu fac parte din subiecții enumărați mai sus. Punându-și drept scop educația civică a electoratului și monitorizarea alegerilor, fiind finanțați din străinătate pentru realizarea anume a acestor scopuri, nu sunt în drept să se implice, în orice formă, în favoarea sau defavoarea concurenților electorali sau să facă agitație electorală în favoarea sau defavoarea concurenților electorali.

În același timp, atât API, cât și „Coaliția 2009”, au invocat faptul, că acest supliment nu este organ de presă, nu este un material publicitar și nu poate fi tratat ca atare. În afară de aceasta, se invocă, că toate aceste restricții se referă numai la concurenții electorali. Această afirmație este eronată, deoarece, după cum s-a menționat mai sus, Comisia Electorală Centrală are competența de a examina orice încălcare a legislației electorale, chiar și dacă nu are competența de a aplica sancțiuni față de unii subiecți, solicitând acesta, prin demers, de la alte organe competente.

Comisia Electorală Centrală deasemenea a luat în considerație și nota analitică a Institutului de Filozofie, Sociologie și Științe Politice, care a concluzionat, că articolul vizat, și anume „Ziua adevărului pentru PCRM”, prezintă o evaluare a activității unui partid politic în cadrul ciclului electoral realizat de către experții din sfera asociativă. Caracteristica și aprecierea se face în adresa unui singur partid, fără a folosi metoda comparativă, care prevede prezentarea în paralel a unui studiu similar față de alte partide sau formațiuni politice. Fîcînd o publicitate negativă sau pozitivă directă față de partidul analizat, autorii studiului indirect influențează cititorul asupra subiectului expus, formînd astfel o luare de poziție nefavorabilă față de acest partid.

Din considerentele expuse, Comisia Electorală Centrală consideră, că acest articol conține agitație electorală și constituie o încălcare a art. 47 alin. (1) Cod electoral, precum și a p. 21 al Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, care prevede, că materialele electorale publicate sau difuzate, atât ale Comisiei Electorale Centrale, cât și ale concurenților electorali, nu pot fi însoțite de comentarii.

Comisia Electorală Centrală consideră, că în baza materialelor examinate, au fost constatate încălcări a legislației electorale de către Coaliția pentru Alegeri Libere și Corecte „Coaliția 2009”, Asociația Obștească „Asociația Presei Independente” și IDIS „Viitorul”, iar sursele financiare, primite din străinătate, au fost folosite contrar scopurilor sale și contrar legislației electorale a Republicii Moldova.

Comisia Electorală Centrală, deasemenea menționează, că în conformitate cu art. 22, 26 Cod electoral, este competentă de a examina orice adresare, referitor la încălcarea legislației electorale, cu atât mai mult în perioada electorală.

În același timp, conform art. 69 alin. (2) Cod electoral, CEC poate aplica sancțiuni numai față de concurenții electorali sau poate solicita aplicarea răspunderii juridice, față de persoanele care au comis încălcări a legislației electorale, de la alte organe abilitate cu acest drept. Prin urmare, CEC, constatând încălcarea legislației electorale și a altor legi, nu va aplica careva sancțiuni față de persoanele vizate. Se consideră necesar de a aviza, prin demersurile respective, organele și instituțiile abilitate cu aceste funcții. În același timp, CEC consideră necesar de a atenționa aceste organizații nonguvernamentale în scopul prevenirii comiterii încălcărilor legislației electorale pe viitor, ceea ce nu constituie în sine sancțiune.

În conformitate cu art.18, 22 p.q), 26, 65, 67 din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997, Comisia Electorală Centrală **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se admite parțial contestația nr. AP-9/125, AP-9/36, AP 9/38 a membrului reprezentant al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova în Comisia Electorală Centrală, dl S. Sîrbu.

2. Se constată încălcarea art. 36 alin (1), 38 alin.(5) 46 alin. (1), 47 alin. (1) al Codului electoral, art. 30 alin. (1) al Legii cu privire la asociațiile obștești, pct. 21 din Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova de către Asociația Obștească „Asociația Presei Independente”, Coaliția pentru alegerile libere și corecte „Coaliția 2009”, IDIS „Viitorul”.

3. Se remite prezenta hotărîre Ministerului Justiției pentru informare și luarea măsurilor în conformitate cu legislația în vigoare.

4. Se remite prezenta hotărîre Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene pentru a informa prin intermediul său organizația „National Endowment for Democracy” în privința neadmiterii acordării asistenței financiare externe organizațiilor neguvernamentale, a căror activitate conține imixțiuni în activitatea politică și agitație electorală.

5. În rest, contestația se respinge ca nefondată.

**Președintele
Comisiei Electorale Centrale**

Eugeniu ȘTIRBU

**Secretarul
Comisiei Electorale Centrale**

Iurie CIOCAN